

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Навчально-науковий Юридичний інститут
Кафедра теорії та історії держави і права

ЗАТВЕРДЖУЮ
В. о. ректора

«05» 04 2016р.

Система менеджменту якості

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Теорія держави і права»

Галузь знань: 08 «Право»
Спеціальність: 081 «Право»
Спеціалізація: Правознавство

Курс – 1 Семестр – 1,2

Аудиторні заняття – 136 Екзамен – 1,2 семестр
Самостійна робота – 164
Усього (годин/кредитів ECTS) – 300/10
Курсова робота – 2 семестр

Індекс НБ 9 - 081/16-2.1.2

Навчальну програму дисципліни «Теорія держави і права» розроблено на основі освітньо-професійної програми та навчального плану № НБ- 9 - 081/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 081 „Право”, спеціалізація «Правознавство» та відповідних нормативних документів.

Навчальну програму розробила:

доцент кафедри теорії та історії держави і права

Н. Пильгун

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри теорії та історії держави і права, протокол № 13 від «09» серпня 2016 р.

Завідувач кафедри

І. Бородин

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри за спеціальністю 081 „Право” (спеціалізація «Правознавство») - кафедри повітряного і космічного права, протокол № 6 від «14» серпня 2016 р.

Завідувач кафедри

С. Юлдашев

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Навчально-наукового Юридичного інституту, протокол № 6 від «15» серпня 2016 р.

Голова НМРР

В. Вишневецький

УЗГОДЖЕНО

Директор ЮІ

І. Сопілко

«15» 08 2016 р.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни „Теорія держави і права” розроблена на основі „Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої навчальної програм дисциплін”, введених в дію розпорядженням від 16.06. 2015 р. № 37/ роз.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі „Право”. Дисципліна є фундаментальною, базовою наукою в системі юридичних наук, яка формує загально-правовий світогляд майбутніх юристів.

Метою викладання дисципліни є формування у студентів професійної правової культури, орієнтованої на загальнолюдські ідеали і цінності; оволодіння системою загальнотеоретичних сучасних знань про закономірності виникнення розвитку і функціонування держави і права. Навчальна дисципліна покликана закласти у майбутніх юристів – спеціалістів методологічні, базові основи наукового розуміння держави і права, державно – правових явищ, правового мислення, загально правового світогляду та правової культури.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- сформувати систему узагальнених знань про державу та право, засвоїти систему науково-правових понять і категорій, їх сутність, структуру та призначення у системі державотворення;

- ознайомити студентів з практикою застосування наукових понять і категорій в процесі законотворчості та право реалізаційної діяльності в системі державних органів України;

- підготувати студентів до вивчення галузевих юридичних наук, до вивчення і розуміння законодавства та інших нормативно-правових актів;

- виховати повагу до права та закону;

- сформувати на аксіологічній основі у майбутніх юристів вміння мислити правовими категоріями, проводити теоретико-науковий аналіз правових категорій понять з подальшим узагальненням державно-правових явищ.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- загальнотеоретичні поняття, положення, закономірності виникнення, розвитку і функціонування держави і права, державно-правових явищ.

Вміти:

- використовувати загальнотеоретичні знання як методологічні у процесі вивчення галузевих та інших юридичних наук;

- характеризувати та аналізувати основні державно-правові інститути та явища, оцінювати їх з точки зору культурної цінності;

- володіти та використовувати загальнотеоретичні поняття і категорії;

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Теорія держави і права»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 13.01.01 - 01-2016
		стор. 4 з 15	

- використовувати правові процедури захисту прав і свобод людини;
- обґрунтовувати законність і доцільність правових рішень, що приймаються;
- давати аналіз і тлумачення нормам права, нормативно-правовим актам;
- визначати напрямки впливу на процес правового регулювання;
- застосовувати одержані знання при вивченні галузевих і прикладних дисциплін юридичного характеру, а також на практиці;
- формувати професійну правосвідомість, правову культуру, світоглядні правові позиції з орієнтацією на загальнолюдські цінності, правові ідеали на основі провідних ідей – принципів права, які закріплені, насамперед, у Конституції України, а також в інших нормативних документах.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з чотирьох навчальних модулів, а саме:

- навчального модуля № 1 „Методологія загальної теорії держави і права”
- навчального модуля № 2 „Теорія держави”
- навчального модуля № 3 „Теорія права”
- навчального модуля №4 «Теорія права та форми його реалізації»,

кожен з яких є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни. засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Окремим п'ятим модулем є курсова робота, яку студент виконує в другому семестрі. КР є важливою складовою закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни.

Навчальна дисципліна „Теорія держави і права” є базовою, фундаментальною дисципліною на якій базуються всі інші юридичні науки.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Модуль №1 «Методологія загальної теорії держави і права».

Тема 2.1.1. Теорія держави і права в системі юридичних наук.

Поняття та класифікація науки. Предмет теорії держави і права, його особливості. Поняття та класифікація функцій теорії держави і права. Роль і місце теорії держави і права в системі юридичних та суспільних наук. Основні риси юридичної науки, що характеризують її як окрему, самостійну суспільну науку. Об'єкт юридичної науки та її види. Функції юридичної науки. Поняття і походження юриспруденції – науки про державу і право. Теорія держави і

права як навчальна дисципліна. Сучасний стан та перспективи розвитку юридичної науки в Україні.

Тема 2.1.2. Методологія загальної теорії держави і права.

Поняття і значення методології. Філософські підходи в методології теорії держави і права. Структура методології теорії держави і права. Принципи наукового пізнання. Класифікація методів вивчення держави і права. Роль логічних прийомів у структурі методології теорії держави і права. Загальнотеоретичний понятійний матеріал як головний напрямок дослідження держави і права.

Тема 2.1.3. Поняття, сутність та соціальне призначення держави.

Загальні закономірності виникнення держави і права. Порівняльна характеристика первісного ладу і держави. Особливості виникнення держави у різних народів: греків, римлян, древніх германців, словен тощо. Сутність основних теорій походження держави. Поняття та основні ознаки держави, її функції. Суверенітет держави та його види. Співвідношення державного, національного і народного суверенітету. Державні символи України. Співвідношення завдань і функцій держави. Поняття та основні ознаки державної влади, які відрізняють її від влади інших організацій. Співвідношення політичної і державної влади.

Поняття типології: сутність та значимість. Тип держави: поняття, види, їх характеристика. Основні причини зміни типів держави. Сутність держави та її соціальне призначення.

Тема 2.1.4. Типи держави, їх загальна характеристика. Державна влада.

Типологія держав. Загальна характеристика типу держави. Відмінність цивілізаційного підходу від формаційного. Деякі наукові концепції сучасної держави. Наукова концепція так званої перехідної державності. Концепція держави «загального благоденства». Теорія «конвергенції». Держави соціальної демократії. Держава соціальної правової держави. Поняття влади. Співвідношення політичної та державної влади, державної влади і держави. Ознаки державної влади. Поняття легітимності. Верховна влада, її особливості.

Тема 2.1.5. Форма держави: форма державного правління, державного устрою і політичний режим.

Поняття, форми держави та її складові елементи. Фактори, що обумовлюють різноманітність форм держави. Форма державного правління: поняття, ознаки, види. Монархія: абсолютна, обмежена, конституційна, дуалістична. Фактори, які обумовлюють різноманітність форм правління. Форми правління в Україні. Форма державного устрою: проста, складна, їх характеристика. Порівняльний аналіз методів створення федерації та конфедерації, принципів побудови та взаємовідносин суб'єктів федерації. Поняття державно-правового (політичного) режиму та його види.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Теорія держави і права»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 13.01.01 - 01-2016
		стор. 6 з 15	

Характеристика демократичного та антидемократичного режимів, їх характерні риси. Особливості авторитарного, тоталітарного (фашистського, расистського, військово-диктаторського режиму). Стан та перспективи розвитку форми Української держави.

2.2. Модуль №2 «Теорія держави».

Тема 2.2.1. Механізм держави.

Поняття та елементи механізму держави. Апарат держави: поняття, принципи та структура. Поняття, ознаки, механізму держави. Апарат держави, орган держави, інститут держави. Поняття та особливості системи органів державної влади України. Державні організації, установи, підприємства і механізми держави.

Поняття державного апарату, його співвідношення з механізмом держави. Принципи поділу влади, загальна характеристика трьох гілок влади. Особливості функціонування законодавчої, виконавчої і судової влади, їх соціальне призначення. Система "стримань і противаг" органів законодавчої, виконавчої, судової влади. Органи держави та самоврядування, їх співвідношення. Форми та методи взаємодії органів держави і місцевого самоврядування. Владні повноваження, їх основні риси. Компетенція як сукупність владних повноважень.

Основні напрямки удосконалення організації і діяльності механізму Української держави. Стан та перспективи розвитку державних органів України.

2.2.2. Загальне вчення про демократію.

Поняття і ознаки демократії. Функції і принципи демократії. Форми та інститути демократії. Основні теорії демократії. Теорія елітарної демократії. Теорія «плюралістичної демократії». Соціалістична теорія демократії. Теорія корпоративної демократії. Теорія «комп'ютерної демократії». Демократія і самоврядування. Демократія як внутрішня форма держави, її поняття, характерні особливості та функції. Форми, суб'єкти, принципи та закономірності розвитку демократії в умовах посттоталітарної держави. Демократія як загальна людська цінність. Демократія і політичний плюралізм.

Тема 2.2.3. Держава та правовий статус людини, особи і громадянина.

Людина, особа, громадянин: співвідношення понять. Правовий статус: поняття та структура. Розвиток інституту прав людини. Права людини: поняття, їх структура. Класифікація прав за критеріями. Співвідношення прав людини та громадянина. Основні права дитини. Об'єктивне та суб'єктивне право, їх характеристика. Поняття юридичного обов'язку. Конституційне та законодавче закріплення і реалізація основних обов'язків громадянина. Гарантії прав і свобод людини та громадянина. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина за Конституцією України. Міжнародні стандарти прав людини. Міжнародно-правові механізми забезпечення прав людини.

Тема 2.2.4. Держава в політичній системі суспільства.

Поняття політичної системи суспільства, її основні властивості. Типологія політичних систем. Структура і функції політичної системи суспільства. Політична влада. Політичні відносини. Суб'єкти політичної діяльності і політичних відносин. Політична свідомість і політична культура. Політична система України.

Місце і роль держави в політичній системі суспільства. Політична і державна влада. Загальна характеристика та ознаки політичної влади. Механізм політичної влади та опозиції. Форми взаємодії держави з іншими суб'єктами політичної системи.

Об'єднання громадян у політичній системі суспільства: поняття, значення, види та засади їхньої діяльності. Громадська організація, як добровільне об'єднання громадян, їх види. Політична партія як об'єднання громадян, характеристика, класифікація. Функції політичних партій. Форми впливу органів держави на політичні партії, рухи та інші об'єднання громадян.

Основні напрямки та особливості становлення і розвитку політичної системи в Україні.

Тема 2.2.5. Правова держава: поняття, суть і її формування в Україні.

Становлення ідеї правової держави: виникнення і розвиток. Поняття та основні ознаки правової держави. Шляхи формування правової держави в Україні. Особливість принципу верховенства права у правовій державі. Конституційне закріплення принципів правової держави. Пріоритетність прав, інтересів, свобод людини і громадянина. Правова культура, правова свідомість – необхідна умова створення правової держави. Тенденції розвитку правової держави в Україні.

Тема 2.2.6. Громадянське суспільство.

Поняття громадянського суспільства. Сучасна концепція громадянського суспільства. Зміст та структура громадянського суспільства. Соціальна правова держава: поняття, ознаки, сутність. Особа і держава. Взаємозв'язок правової держави і громадянського суспільства. Перспективи розвитку громадянського суспільства в Україні.

2.3. Модуль №3 «Теорія права».

Тема 2.3.1. Сутність і соціальне призначення права.

Основні концепції походження права. Загальна характеристика вчень про природу і соціальне призначення права. Право як історичне явище. Причини, які сприяли виникненню права. Ознаки, що відрізняють норми права від норм поведінки в первісному суспільстві. Поняття та класифікація соціальних норм. Право і мораль: порівняльна характеристика. Співвідношення держави і права.

Тема 2.3.2. Загальне вчення про право.

Поняття і ознаки права. Принципи права, їх загальна характеристика. Загальна характеристика принципу права - виразу міри свободи, рівності і

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Теорія держави і права»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 13.01.01 - 01-2016
		стор. 8 з 15	

справедливості. Характерні ознаки принципу системності. Формальна визначеність: поняття, характеристика. Зміст нормативності, як ознаки права. Значення вольового характеру права. Загальнообов'язковість права і його відмінність від загального характеру. Державна забезпечуваність, гарантованість права, як ознака. Поняття та класифікація функцій права. Соціальна цінність та призначення права. Сутність та значення юридичного права. Норми звичаї і норми права, їх співвідношення. Корпоративні норми і норми права, їх відмінності. Співвідношення права і закону. Співвідношення національного і міжнародного права. Право, економіка, політика: їх взаємозв'язок і взаємовплив.

Тема 2.3.3. Джерела (форми) права.

Поняття джерела (форми) права. Види і загальна характеристика джерел (форм) права. Загальносоціальні джерела права. Спеціально – юридичні джерела права, їх характеристика. Правовий звичай, як санкціонований звичай права. Нормативно-правовий акт. Правовий прецедент - як акт документ, який містить нові норми права. Нормативно - правовий договір. Правова доктрина. Судова та адміністративна практика. Використання джерел права в історії розвитку України.

Тема 2.3.4. Правова система держави і система права. Система законодавства. Систематизація нормативно-правових актів.

Поняття і структура правової системи. Правові системи сучасності, критерії їх класифікації. Поняття, основні ознаки і структура системи права. Предмет і метод правового регулювання системи права. Структурні елементи системи права: правова норма, інститут права, підгалузь права, галузь права. Загальна характеристика основних галузей права України. Матеріальне та процесуальне право. Публічне та приватне право: загальне поняття та види.

Поняття системи законодавства. Система права і система законодавства: співвідношення і взаємозв'язок. Конституція України про міжнародне право та його співвідношення з національним правом.

Систематизація нормативно-правових актів (законодавства): поняття, основні форми та особливості. Кодифікація, консолідація та інкорпорація нормативно-правових актів. Характерні риси і види кодифікації. Поняття і види інкорпорації. Консолідація як форма систематизації нормативно-правових актів. Особливості кожної з форм систематизації та їх порівняльна характеристика.

Сучасна кодифікація законодавства в Україні, її основні напрямки, форми та значення.

Тема 2.3.5. Норми права в системі соціальних норм регулювання.

Місце норм права в системі соціальних норм. Поняття та ознаки правової норми. Структура норми права. Загальна характеристика гіпотези, як структурного елементу норми права. Особливості диспозитивної частини норми права. Санкція як елемент норми права. Класифікація норм права за

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Теорія держави і права»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 13.01.01 - 01-2016
		стор. 9 з 15	

предметом правового регулювання. Взаємодія норм права з іншими соціальними нормами. Форми викладення норми права в статтях нормативно-правового акту. Поняття та характеристика колізійних норм.

2.4. Модуль №4 «Теорія права та форми його реалізації».

Тема 2.4.1. Нормативно-правовий акт: поняття, види.

Поняття правового акту, його ознаки. Види правових актів за формою виразу. Види правових актів за юридичною субординацією. Поняття та ознаки нормативно-правових актів, їх відмінності від інших правових актів. Види нормативно – правових актів. Основні структурні елементи нормативно-правових актів. Відмінності між нормативним актом та іншими правовими актами. Дія нормативно-правових актів у часі, просторі й за колом осіб. Чинність нормативно-правових актів. Поняття, ознаки закону та їх види. Конституція – основний закон держави. Підзаконні нормативно-правові акти: поняття, види, особливості їх природи і змісту. Відмінності законів і підзаконних актів.

Тема 2.4.2. Правотворчість і законотворчість.

Загальна характеристика правоутворення. Поняття, сутність, принципи, ознаки та види правотворчості. Соціальне призначення правотворчості. Форми участі держави в правотворчості. Види правотворчості громадянського суспільства. Поняття і стадії правотворчого процесу. Законодавчий процес, його особливості. Юридична техніка: поняття, її роль та значення. Юридична стилістика як система прийомів доцільного мовного використання в нормативних документах. Основні вимоги до підготовки нормативно-правових актів. Культурна цінність та соціальне значення механізму правоутворення.

Тема 2.4.3. Поняття та сутність правовідносин як особливого виду соціальних відносин.

Поняття та основні ознаки правових відносин. Зміст правовідносин та їх структура. Суб'єкти правовідносин. Об'єкти правовідносин, їх класифікація. Поняття та значення юридичного та фактичного змісту. Передумови виникнення і функціонування правовідносин. Взаємозв'язок норми права і правовідносин. Класифікація правовідносин. Поняття правосуб'єктності фізичних та юридичних осіб. Підстави виникнення, зміни і припинення правовідносин. Юридичні факти та їх класифікація. Юридичні дії та події. Фактичний склад: поняття, сутність.

Тема 2.4.4. Поняття, механізми та форми реалізації права. Правозастосування.

Сутність, поняття, основні ознаки реалізації права. Основні форми безпосередньої реалізації права. Використання норм права. Виконання приписів норм права. Дотримання норм права. Засоби забезпечення належної реалізації права.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Теорія держави і права»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 13.01.01 - 01-2016
		стор. 10 з 15	

Правозастосування як особлива форма реалізації права. Основні ознаки застосування права. Індивідуальний характер застосування права. Застосування права як вид діяльності державних органів. Процесуальна форма застосування права. Механізми та основні стадії процесу застосування норм права. Встановлення юридично значимих фактів і відшукування норм. Перевірка достовірності тексту і визначення меж дії юридичної сили норми. З'ясування змісту норми права. Прийняття рішення у справі й оформлення акту застосування. Загальні вимоги правильного застосування правових норм. Законність, обґрунтованість і доцільність правозастосовчої діяльності. Акти застосування норм права, їх класифікація. Прогалини в праві, причини їх виникнення та способи усунення. Застосування правових норм за аналогією в разі прогалин у законодавстві. Аналогія закону і аналогія права. Юридичні колізії і способи, їх вирішення.

Тема 2.4.5. Тлумачення норм права.

Тлумачення правових норм: поняття, суть та необхідність. Способи (методи) тлумачення норм права. Види тлумачення норм права за суб'єктами. Види тлумачення норм права за обсягом їх змісту. Характеристика офіційного тлумачення. Характеристика неофіційного тлумачення. Акти тлумачення (інтерпретаційно-правові акти), їх види та юридична природа.

Тема 2.4.6. Правопорушення. Юридична відповідальність.

Поняття та основні ознаки правомірної поведінки. Види правомірної поведінки. Мотивація правомірної поведінки.

Загальна характеристика та ознаки правопорушення. Правопорушення: поняття, склад, види. Суб'єкт, об'єкт, суб'єктивна сторона, об'єктивна сторона правопорушення. Злочини як суспільно небезпечні діяння. Проступки, їх види. Причини правопорушень і шляхи їх усунення.

Юридична відповідальність: поняття, природа, сутність та види. Принципи, функції, цілі та завдання юридичної відповідальності. Підстави притягнення особи до юридичної відповідальності. Обставини що виключають юридичну відповідальність. Необхідна оборона і крайня необхідність. Презумпція невинуватості як гарантія прав людини та громадянина.

Тема 2.4.7. Законність і правопорядок.

Поняття та зміст законності. Принципи законності. Цілі та гарантії законності, їх поняття і види. Вимоги законності. Конституційні гарантії законності. Контроль і нагляд за дотриманням законів в Україні.

Сутність правопорядку, його характерні риси. Поняття, принципи та функції правопорядку. Структура правопорядку. Правопорядок як результат функціонування права і законності. Взаємозв'язок правопорядку і законності. Правопорядок як реалізована законність. Державна дисципліна. Законність, правопорядок і дисципліна.

Тема 2.4.8. Правосвідомість і правова культура.

Правосвідомість як особлива форма суспільної свідомості. Поняття, зміст та основні риси правової свідомості. Структура правової свідомості, її елементи: правова ідеологія, правова психологія, правова поведінка. Види правової свідомості: за суб'єктами (індивідуальна, групова, класова тощо), за характером відображення правової дійсності (наукова, практична, буденна). Професійна правосвідомість юриста. Вплив правосвідомості на законотворчу та правозастосовчу діяльність.

Правова культура: сутність та основні риси, форми прояву в суспільстві. Функції правової культури, їх характеристика. Правова культура суспільства: поняття, склад. Правова культура особи. Правові погляди і принципи. Правовий нігілізм, причини його виникнення та шляхи його подолання.

Роль правової культури у формуванні громадянського суспільства та правової держави в Україні. Правова культура у законодавчій та правозастосовчій діяльності. Професійна правова культура.

Правове виховання як спосіб формування правосвідомості та правової культури. Форми правового виховання. Правова освіта.

Тема 2.4.9. Правові системи сучасності.

Поняття типу і типології правових систем світу. Класифікація правових систем світу. Основні типи і групи правових систем світу. Місце правової системи України. Романо-германський тип правової системи. Формування романо-германського типу правової системи, її поняття. Система права та її структура. Правотворчість суб'єктів федерації. Правовий звичай. Правова доктрина. Поняття англо-американського правового типу правової системи. Загальне право Англії. Судовий прецедент у системі джерела права. Система англійського права. Дія прецедентної норми в часі та просторі. Закон в англійській правовій системі. Судова система Англії. Вплив англійського права на становлення правової системи США. Змішаний тип правової системи. Загальна характеристика скандинавської групи правових систем. Релігійно-традиційний тип правової системи. Мусульманське право. Індуське право. Китайське право. Звичаєво-общинна група правових систем.

2.5. Модуль №5 «Курсова робота».

У другому семестрі студенти виконують курсову роботу (КР), відповідно до затверджених в уставленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни в галузі права, які використовуються в подальшому при вивченні багатьох наступних дисциплін професійної підготовки фахівця з базовою та повною вищою освітою.

Виконання курсової роботи є важливим етапом у підготовці до участі в студентських конференціях, виконання дипломної роботи майбутнього фахівця в галузі права.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Теорія держави і права»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 13.01.01 - 01-2016
		стор. 12 з 15	

Конкретна мета КР полягає у глибокому вивченні обраної проблеми, узагальненні викладеного матеріалу та чіткому і логічному формулюванні своїх думок, позицій. При цьому завдання різняться між собою варіантами.

Для успішного виконання КР студент повинен знати основи її написання, структуру, принципи побудови та використання методів наукового пізнання; вміти робити посилання та складати список літератури.

Виконання, оформлення та захист КР здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій..

Час, потрібний для виконання КР – до 30 годин самостійної роботи.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

3.1. Основні рекомендовані джерела

3.1.1. Кельман М.С., Мурашин О.Г. Загальна теорія права (з схемами, кросвордами, тестами): Підручник. – К. Кондор, 2002. – 353 с.

3.1.2. Любашиц В.Я., Мордовцев А.Ю., Тимошенко И.В. Теория государства и права: Учеб. Пособие. – Ростов-на-Дону: МАРТ, 2002. – 512 с.

3.1.3. Опорні конспекти з проблем теорії держави і права. / Під ред. М.В.Кравчука. Тернопіль, 2002. – 387 с.

3.1.4. Скаун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник. / Пер. з рос. – Харків: Консум, 2006. – 656 с.

3.1.5. Теорія держави і права. Навч. посібник / Упоряд Л.М. Шестопалова. – К. Президент, 2006. - 197 с.

3.1.6. Загальна теорія держави і права. Підручник для студентів вищих навчальних заклад. / За ред. М.В. Цвіка, В.Д. Ткаченко, О.В. Петришин., Харків, 2002. – 583 с.

3.1.7. Вступ до теорії правових систем / За заг.ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко: Монографія. – К.: Видавництво «Юридична думка», 2006. – 432 с.

3.1.8. Теорія держави і права. Посібник для підготовки до іспитів / С.М. Тимченко, Р.А. Калюжний, Н.М. Пархоменко, С.М. Логуша. 3-е вид. К.: вид. Паливода А.В. 2007. – 176 с.

3.1.9. Теорія держави і права. Навч. посібник. Київ. Правнича єдність Всеукраїнська Асоціація видавців 2008. – 270 с.

3.1.10. Теорія держави і права. Академічний курс: Підручник: відпов ред. Зайчук О.В., наук.ред. Оніщенко Н.М. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 657 с.

3.2. Додаткові рекомендовані джерела

3.2.1. Конституція України. Науково-практичний коментар. К. – 1996 р.

3.2.2. Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990 р.

3.2.3. Акт проголошення незалежності України від 24.08.1991 р.

3.2.4. Загальна декларація прав людини ООН 1948 р. // Міжнародні договори України декларації, документи. – К., 1992.

3.2.5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1996 р. // Міжнародні договори України, декларації, документи. – К., 1992.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Теорія держави і права»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 13.01.01 - 01-2016
		стор. 13 з 15	

3.2.6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 1996 р. // Міжнародні договори України, декларації, документи. – К., 1992.

3.2.7. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. – Відомості Верховної Ради, 1997. – № 24.

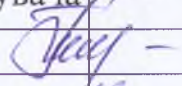

3.2.8. Абдулаев М.И. Теория государства и права: Учебник для вузов – СПб: Питер, 2003.

3.2.9. Бабаев В.К. Теория государства и права: в схемах и определениях. – М., 2000.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Теорія держави і права»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 13.01.01 - 01-2016
		стор. 14 з 15	

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	ОЗ02	04.07.2016	Рішардо Меліца		
2	В.01	08.11.2016	Тарасюк		

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності
1.	Тисовичи Н.В.	30.08.17	<i>[Signature]</i>	адекватно 17.12.17

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				

АРКУШ РЕЄСТРАЦІ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				